

legszükségesebb hygienikus tudnivalókra nézve, t. i. a lakást, táplálkozást, ruházást, mozgást és alvást illetőleg.

3. *Az ifjuság egészségének gondozása a tanuló évek alatt.* Irta dr. Bánóczy Gyula. (Győri m. kir. állami főreáliskola.) E nagyböszábasu dolgozat abból indul ki, hogy a szülők nagyböszára igazságtalanul vádolják az iskolát a tanulóifjuság egészségének rontásával, holott rendszerint ép otthon követik el a legnagyobb mulasztásokat hygienikus tekintetben. E mulasztásoknak és elhárításuk módjának fejtegetését tüzi ki az értekezés írója feladatául. S e feladatot — mondhatjuk — eléggé sikeresen is oldja meg. Behatóan, s a mellett vonzóan adja elő a házépítés, lakás, fűtés, padlózás, világítás körül rendesen elkövetett hibákat; megtanít arra, miképen lehet róla gondoskodni, hogy az írás-olvasás meg ne rontsa a gyermek szemét, meg ne görbítse derekát; miképen ossza be a gyermek munkája és pihenése idejét, mely sportokat üzzön, hogy táplálkozzék, aludjék, miképen ápolja bőrét, szemét, fülét, fogát stb. Szóval Bánóczy úr értekezése eléggé ügyes tanácsadó a házi gyermekhygienára, melyet egészen helyesen már azért is fontosabbnak tart a tulajdonképi iskolahygienánál, minthogy a gyermek alig tölti a nap negyedrészt az iskolában, s mivel az iskolák újabb felszerelése hygienikus tekintetben kétségkívül messze felülmulja a házi intézkedéseket.

4. *Az iskolaorvosi intézmény.* Irta dr. Bruckner Ernő. (Debreczeni állami főreáliskola.) Ez értekezés az előbbihez hasonlóan szintén igazságtalannak mondja azon vádat, hogy a gyermek az iskolában satnyul el, s azt állítja, hogy a nem teljesen épnek talált növendék a legtöbb esetben már satnyán kerül az iskolába. De mind a satnya, mind az ép gyermekek érdekében okvetetlenül szükségesnek mondja az iskolaorvosi intézményt, melynek feladata: 1. az iskola (épület, felszerelések) gondozása hygienikus tekintetben; 2. az ifjuság egészségének oltalmazása; 3. az egészségtan tanítása. E feladatok, különösen az első kettő részletezése teszi az értekezés főtartalmát.

5. *Iskolai kirándulások.* Irta dr. Schuschny Henrik. (Budapesti V. kerületi állami főreáliskola.) Hangsúlyozza az iskolai kirándulásoknak fontosságát egészségtani szempontból és kielégítő módon felel azon fontos kérdésekre, hogy kik vegyenek részt a kirándulásokban, milyenek legyenek ezek, miképen rendezzék őket, minő legyen a felügyelet, s mily lépéseket kellene tenni, hogy ily kirándulásokat az ország valamennyi iskolájában létesítsenek. A szerző úgy véli, hogy a középiskolában köteles legyen minden tanuló az iskolai kirándulásokban résztvenni. Míg azonban az alsóbb osztályokban csak félnap kirándulások ajánlatosak, addig a középső és felső osztályok tanulói már egésznap kirándulásokat is rendezhetnek, sőt a felsőbb osztályok tanulói jól teszik, ha a szünet-

időt több napig, esetleg hetekig is tartó utazásokra használják fel. Különösen májusban és júniusban, mikor a tanulók agyát már nagyon kifárasztotta az egész éven át folyt munka, rendezzünk lehetőleg sokszor nagyobb kirándulásokat. Ne legyen nagyon sok tanuló egy kiránduló-csoportban, hanem lehetőleg egy-egy osztály tegyen külön kirándulást, még pedig minél több tanár felügyelete alatt. Kerülendők az «önálló», tanári felügyelet nélkül való kirándulások. A kirándulásokra ki kell jelölni a fiuk közül egy *trombitást* és egy *mentőt*. A trombitás azért kell, hogy a szabadban bogarakat, növényeket stb. gyűjtő fiuk el ne tévedjenek. A mentő viszi a mentőszekrényt, melyben kötőszereken (vatta, karbolviz, pólya stb.) kívül néhány gyógyítószer is lesz (opiumtinctura, sodabicarbonica, cognac stb.). Hogy mi ennyivalót vigyenek magukkal a gyermekek, az a kirándulástól függ; a tanár mindenesetre jól teszi, ha erre nézve is ad utasítást a gyermekeknek. Szeszes italokat ne vigyenek magukkal, inkább hideg teát vagy kávét. A mi a kirándulások finanzia-
lis oldalát illeti, a közlekedési vállalatok előmozdíthatnák az ügyet olcsóbb menetjegyekkel. Továbbá lehetne minden iskolában egy kis «kirándulási pénztár», melybe a tehetősb gyermekek hetenkint befizetnének néhány krajczárt, a mivel aztán fedezni lehetne a szegényebb gyermekek költségeit. A turista-egyesületek pedig állítsanak a Kárpátokban deák-szállókat a csehországi «Schülerherberge»-k mintájára.

WALDAPFEL JÁNOS.

(Folytatjuk.)

ÚTBAIGAZÍTÁSOK, ÉSZREVÉTELEK.

Ha valaki, bizonyára a gyakorlatilag működő pædagogus érzi munkája közben leginkább szükségét társai támogatásának, jóakaró tanácsának, elmékedés és gyakorlat nyújtotta tanulságainak. Hogy tehát az, a ki pædagogiai, didaktikai s methodikus kérdésekben ki akarja kérni mások tanácsát, itt folyóiratunk lapjain — neve aláírásával vagy a nélkül — közölhesse kérdéseit, s azokra bárki, a ki magát illetékesnek tartja, válaszolhasson; hogy így egyáltalában üdvös érintkezésbe hozzuk egymással t. tagtársainkat, alkalmat adjunk nekik véleményeik szabad nyilvánítására, valamint arra is, hogy röviden fogalmazott tétélekben a pædagogia és didaktika egyes actualisabb kérdéseire nézve álláspontjukat kifejtthessék akkor is, ha az illető kérdésről egész értekezést írni nem akarnak: elhatároztuk, hogy a jelzett czélok elérésére a fent írt alcím alatt rovatot nyitunk. A szerkesztőséghez eddig is intézett kérdések